اقتصاد سبز

افزایش قیمت مواد غذایی ناشی از تغییرات اقلیم

فاطمه پاسبان . کارشناس کشاورزی

● تغییر اقلیم به‌دلیل تاثیر بر فعالیت‌های اقتصادی، می‌تواند بر قیمت کالاهای تولیدی تاثیرگذار باشد. بخش کشاورزی و تولید غذا نیز متاثر از تغییرات اقلیم شده و بر قیمت محصولات آنان تاثیرگذار است. در بحث تأمین غذا و امنیت غذایی چالش مهم در زمینه تولید غذا، نابودی محیط‌زیست و طبیعت و تغییرات اقلیم است. این موضوعات از دو جنبه با غذا در ارتباط است. این مسئله با محدودکردن محصولات غذایی، تولید مواد غذایی را کاهش می‌دهد. از سوی دیگر مشکلاتی مانند فرسایش خاک، آلودگی آب، انتشار گازهای گلخانه‌ای و از بین رفتن تنوع زیست‌محیطی، تهدیدی جدی علیه تولید جهانی غذا به‌شمار می‌رود. هر دو این رخدادها باعث کاهش عرضه شده و به‌دنبال آن افزایش قیمت را به‌همراه خواهد داشت. در گزارش‌های فائو به روند شاخص قیمت محصولات کشاورزی و مواد غذایی و پیش‌بینی آینده آن، به‌دلایل مختلفی برای افزایش قیمت موادغذایی و محصولات کشاورزی اشاره شده است. عمده‌ترین دلایل افزایش قیمت محصولات کشاورزی و مواد غذایی در طول زمان را می‌توان شامل این موارد دانست: کاهش عرضه، افزایش تقاضا، افزایش ذخیره‌سازی غذا، قیمت نفت (افزایش قیمت نفت سبب بالارفتن هزینه تولید کود شیمیایی می‌شود که این موضوع باعث افزایش قیمت نهاده تولید کشاورزی می‌شود.)، نرخ ارز، بحران‌های طبیعی(مانند زلزله)، استفاده از غلات در تولید نسل اول سوخت‌های زیستی (در نتیجه زمین و دیگر منابع در دسترس برای تولید غذا کاهش می‌یابد و این سبب کمبود غذای در دسترس برای مصرف انسان‌ها مخصوصاً در کشورهای درحال‌توسعه و کمترتوسعه‌یافته می‌شود) بحران‌های اجتماعی (ناآرامی‌ها در لیبی، مصر و بقیه کشورهای خاورمیانه هم از دیگر علل افزایش قیمت‌ها بوده است.) و تغییرات مربوط به آب‌وهوا. آب و هوای نامناسب سبب خسارت‌هایی به غلات در استرالیا، روسیه و آمریکای جنوبی شده است. خشک‌سالی و آتش‌سوزی‌های عظیم در روسیه و همچنین سیل در پاکستان و استرالیا باعث شده که تولید مواد غذایی کاهش یابد. از طرف دیگر بانک جهانی نسبت به تاثیر منفی افزایش قیمت مواد غذایی بر بحران گرسنگی و سوءتغذیه در جهان هشدار داده است. افزایش قیمت مواد غذایی مردم کشورهای آفریقایی مثل چاد و سودان را که با بحران گرسنگی روبه‌رو هستند، با مشکلات بیشتری روبه‌رو خواهد کرد. برنامه توسعه ملل متحد در گزارش خود تخمین می‌زند تا سال ۲۰۸۰ میلادی، فقط به‌دلیل تأثیر مستقیم تغییرات آب و هوایی بالغ بر ۶۰۰ میلیون نفر دیگر به تعداد کسانی که در معرض تهدید به گرسنگی هستند، اضافه می‌شود. حال اگر تولید محصولات کشاورزی به‌دلیل تغییرات آب و هوایی کاهش یابد، به‌دنبال آن افزایش قیمت مواد غذایی و در نتیجه گرسنگی بیشتر را برای جهان رقم خواهد زد. به‌طور مثال در تحقیقی برآورد شده است که خشک‌سالی و سیلاب در جنوب آفریقا می‌تواند قیمت مصرف‌کننده ذرت و قیمت دیگر دانه‌های درشت را تا ۱۲۰درصد افزایش دهد. درحال‌حاضر این افزایش قیمت به‌معنای هزینه خرید یک کیسه ۲۵کیلوگرمی غذای ذرت است که حدود دو هفته یک خانواده فقیر در آفریقا را تغذیه می‌کند؛ یعنی حدود بین ۱۸ تا ۴۰ دلار قیمت دارد. تحقیق دیگر نشان می‌دهد که یک خشک‌سالی دیگر در ایالات‌متحده در سال ۲۰۳۰ می‌تواند قیمت ذرت را به میزان ۱۴۰درصد بیش از متوسط قیمت مواد غذایی در سال ۲۰۳۰ افزایش دهد که احتمالا دو برابر قیمت‌های امروز خواهد بود. مطالعات نشان می‌دهد که تغییر اقلیم و آب‌وهوا از طریق تأثیرگذاری بر تولید و عرضه می‌تواند منجر به افزایش قیمت غذا و محصولات کشاورزی شده که خود می‌تواند بحران گرسنگی در جهان را شدت و عمق بخشد.

شرکت‌های خصوصی پژوهشی در نامه به معاون اول رئیس‌جمهور خواستار اصلاح یکی از بندهای اقتصاد مقاومتی شدند

انحصار طرح‌های نفتی را بشکنید

سازمان بازرسی به موضوع نحوه واگذاری طرح‌های وزارت نفت وارد شد

لیلا مرگن: سازمان بازرسی کل کشور به مسئله نحوه واگذاری طرح‌های پژوهشی وزارت نفت وارد شد. موضوع انحصار پدیدآمده در این پروژه‌ها سبب شد شورای رقابت نیز در حکم ۲۹۹ خود که در آبان سال ۹۴ صادر شده است، نحوه واگذاری پروژه‌ها را تبعیض‌آمیز بداند و خواستار توسعه دایره واگذاری طرح‌های پژوهشی شود. بند پنج سیاست‌های اقتصاد مقاومتی انجام پژوهش در صنعت نفت را محدود به ۹ دانشگاه کرده است. شرکت‌های پژوهشی خصوصی صنعت نفت این مسئله را عامل ایجاد انحصار در پژوهش‌های این حوزه می‌دانند. به اعتقاد آنها از سال ۸۸، با اجرائی‌شدن این سیاست، تحقیقات با هزینه بیشتر و سرعت کمتری در صنعت نفت انجام شده و این رویه، خسارات هنگفت اقتصادی برای کشور به بار آورده است. اگرچه پرویز نوری، مدیر کل سابق امور پژوهش معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت بر این باور است که تعیین ۹ دانشگاه بزرگ به عنوان سرگروه برای پروژه‌های پژوهشی سیاست درستی بود که بد در کشور اجرا شد، اما امروز اثرات این اجرای بد، بر فعالیت بخش خصوصی کاملا مشهود است. اعضای انجمن شرکت‌ها و مؤسسات پژوهشی نفت، گاز و پتروشیمی در نامه‌ای به اسحاق جهانگیری، خواستار اصلاح بند پنج سیاست‌های اقتصاد مقاومتی شدند تا انحصار در پژوهش صنعت نفت شکسته شود. آنها با اتکا به پیگیری‌های سازمان بازرسی کشور و رأی شورای رقابت، بر این باورند که در اعمال سیاست‌های پژوهشی صنعت نفت، به درستی رفتار نشده است. تغییر رویکردهای پژوهشی صنعت نفت، میراثی است که از دوران احمدی‌نژاد به جای مانده و فعالان بخش خصوصی همچنان می‌کوشند که آن را اصلاح کنند. بر اساس آنچه در گزارش «حمایت‌های معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری از توسعه و تکمیل چرخه علم، فناوری و نوآوری برای تولید ثروت ملی از علم» آمده است، بودجه بخش تحقیقات صنعت نفت در سال ۸۷ تا ۸۹ روندی نزولی به خود گرفته است. در سال ۸۷ بودجه پژوهش صنعت نفت ۴۰۰ میلیارد تومان بوده که این رقم در سال ۸۸ و ۸۹ به ترتیب به ۲۶۲ و ۲۴۵ میلیارد تومان رسیده است. درصد تخصیص بودجه هم به تدریج در این سه سال آب رفته است. کاهش بودجه پژوهش در این سال‌ها و ایجاد انحصار در واگذاری پروژه‌های پژوهشی، شرکت‌های خصوصی پژوهشی صنعت نفت را با مشکل مواجه کرده است. به همین دلیل اعضای انجمن شرکت‌ها و مؤسسات پژوهشی نفت، گاز و پتروشیمی در نامه‌ای به اسحاق جهانگیری خواستار اصلاح بند پنج سیاست‌های اقتصاد مقاومتی شده‌اند. در این نامه که به امضای امیرمحمد اسلامی دبیر این انجمن رسیده است، با اشاره به مفاد بند پنج سیاست‌های اقتصاد مقاومتی که انتقال و توسعه فناوری بالادست شامل بهبود و ازدیاد برداشت نفت را محدود به ۹ دانشگاه و مرکز تحقیقات کرده، تأکید شده است که شرکت‌های صاحب دانش ایرانی، می‌توانند با هزینه کمتر و سرعت بیشتری به کار پژوهش در حوزه نفت بپردازند. به اعتقاد اعضای این مجموعه، ایجاد انحصار برخلاف اصول قانون اساسی به ویژه اصل ۴۴ است. در این نامه آمده است: «فناوری‌های بهبود برداشت و به‌طور کلی مهندسی مخازن، یک خدمت و فعالیت اقتصادی و محل ایجاد ارزش بوده و بر آن منافع اقتصادی مترتب است. همان‌گونه که ظاهرا چهار هزار میلیارد ریال بنا بر ادعای وزارت نفت برای مطالعات آن در نظر گرفته شده است. از این رو محدودکردن واگذاری فعالیت‌های فناورانه بهبود برداشت و ازدیاد برداشت به چند مرکز تحقیقاتی و دانشگاه، نقض ماده ۸، بند ج ماده ۴۵ و نیز ماده ۵۲ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ قانون اساسی و نیز نقض ماده ۲۲ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار است». در بخش دیگری از این نامه با اشاره به سیاست‌های وزارت نفت بعد از سال ۸۸ اعلام شده است: «واگذاری پروژه‌های پژوهشی در دور تازه نه‌تنها حکایت از مقاومت اقتصادی ندارد بلکه حاکی از آن است که گویی برنامه زمان‌بندی به گونه‌ای تنظیم شده است که تا زمان عدم استقرار کامل شرکت‌های بزرگ بین‌المللی و IOCهای مشهور، مانع از فعالیت و خدمت‌رسانی توان فناورانه داخلی چه در شرکت‌های خصوصی، چه پژوهشکده‌های وابسته به وزارت نفت و چه دانشگاه‌ها به نحو مؤثر شود. پس از سپری‌شدن یک دوره ۱۰ساله و افت تولید پنج تا ۱۰ درصدی سالانه برخی میادین، همچنین افت قیمت نفت، انجام پژوهش‌های ازدیاد برداشت عملا جذابیت لازم را ندارد». همچنین در متن این نامه از ورود سازمان بازرسی کل کشور به مسئله نحوه واگذاری طرح‌های پژوهشی وزارت نفت و ارسال نامه به بیژن نامدارزنگنه خبر داده شده و در ادامه آمده است: شورای رقابت نیز طی حکم ۲۹۹ خود که در آبان سال ۹۴ صادر شده است، نحوه واگذاری پروژه‌ها را تبعیض‌آمیز دانسته و خواستار توسعه دایره واگذاری طرح‌های پژوهشی شده است.

واگذاری کار به ۹ دانشگاه یک تصمیم جمعی بود

پرویز نوری، مدیر کل سابق امور پژوهش معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت که در دوران بازنشستگی خود درصدد تشکیل اندیشکده متخصصین صنعت نفت برای ثبت و به‌کارگیری تجربیات ذی‌قیمت است، درباره دلایل تصمیم وزارت نفت برای واگذاری کار تحقیقات به ۹ دانشگاه، به «شرق» می‌گوید: در سال‌های ۸۹ تا ۹۳ پس از تشکیل معاونت پژوهش و فناوری ساختار پژوهشی در سطح صنعت را باید به مثابه یک هرم درنظر گرفت، بخش سیاست‌گذاری و نظارت عالیه در بالای این هرم قرار می‌گیرد. متولی این بخش معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت است که در گذشته آقای دکتر مقدم مسئول آن بوده و امروز آقای مهندس بیطرف مسئولیت آن را بر عهده دارد. او ادامه می‌دهد: در شورای سیاست‌گذاری که معاونت تشکیل‌دهنده آن در رأس هرم بود، در معاونت با حضور نمایندگان شرکت‌های اصلی چهارگانه، پژوهشگاه صنعت نفت و رؤسای چند دانشگاه درباره نیازهای صنعت نفت و چگونگی اجرائی‌شدن رفع نیازها به صورت کاربردی، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری می‌شد. نوری بیان می‌کند: لایه میانی این هرم، جایی است که باید پول را در بخش‌های پژوهشی توزیع کند و شامل چهار شرکت اصلی نفت و گاز، پتروشیمی، پالایش و پخش است. وقتی بودجه برای پژوهش و در راستای نیازها بر اساس تصمیماتی که در شورای سیاست‌گذاری گرفته می‌شد، باید از سوی لایه میانی بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی متناسب با نوع پروژه و توانمندی‌ها واگذار می‌شد. او اضافه می‌کند: طبیعی است که پول باید بر اساس اولویت‌هایی که وزارت نفت تعیین می‌کند، توزیع شود؛ زیرا هر پژوهشی مورد نیاز صنعت نیست.

نامشخص‌بودن محل هزینه‌کرد بودجه تحقیقات

به گفته مدیرکل سابق امور پژوهش معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت، در سومین لایه از هرم پژوهشی دانشگاه‌های کل کشور، پژوهشگاه صنعت نفت پژوهش و فناوری پتروشیمی، پژوهشکده ازدیاد برداشت و بخش خصوصی دانش‌بنیان را جانمایی کرد تا با شبکه‌سازی صورت‌گرفته بتوان از تمام ظرفیت‌ها، منابع مالی، علمی و پژوهشی به صورت بهینه استفاده کرد. بنابراین این بخش با دریافت اعتبار، باید پژوهش‌های مورد نیاز صنعت نفت را انجام دهد. او می‌گوید: هدف اصلی پژوهش و فناوری در وزارت نفت، ضمن رفع نیازهای فوری، اقدامات پیشگیرانه و توسعه دانش فنی مورد نیاز است. بنابراین برای ورود هر دانش فنی به کشور و تولید محصول و خدمات دانش‌بنیان، مستلزم تبعیت از فرایندهای T.R.L و M.R.L است. دراین‌باره دانشگاه‌های ما باید حداکثر انجام مراحل آزمایشگاهی و پایلوت را دنبال کنند. در مراحل بعد، وارد کار عملیاتی و تجاری‌سازی می‌شویم. حدود سال‌های ۹۰ به بعد، دانشگاه‌های بزرگ که در شورای سیاست‌گذاری بودند، علاقه‌مند به حضور در انجام کارهای عملیاتی مانند توسعه میدان‌های نفتی شدند. وزارت نفت در تفاهم‌نامه‌هایی که با وزارت علوم منعقد کرد، مقرر کرد ۹ دانشگاه به‌عنوان دانشگاه‌های مادر باید طرف قرارداد وزارت نفت قرار گیرند تا از توانمندی‌های علمی سراسر کشور، اعم از دیگر دانشگاه‌ها و بخش خصوصی دانش‌بنیان این دانشگاه‌ها، در راستای حل مشکلات صنعت بهره‌گیری شود. بنابراین اگر وزارت نفت می‌خواهد میدانی را توسعه بدهد، این دانشگاه‌ها باید به کمک شرکت‌هایی که در هر حوزه تسلط کافی به مسائل دارند، به صورت تیمی وارد عمل می‌شوند. نوری اضافه می‌کند: متأسفانه فرهنگ کار تیمی در زمینه کارهای علمی نهادینه نشده است. به‌طور مثال، یک دانشگاه معتبر اگر بخواهد روی یک میدان نفتی کار کند، باید بهترین افراد فعال در آن حوزه را در اقصا نقاط کشور شناسایی کند تا توسعه متوازن علمی در تمام دانشگاه‌های کشور فراهم شود. به گفته مدیرکل سابق امور پژوهش معاونت پژوهش و فناوری وزارت نفت، سیاست آموزشی و پژوهشی کشور ما اشکالات عمده‌ای دارد. دانشگاه‌های ما باید برای انجام فعالیت‌های پژوهشی و تیم‌سازی، حتما سراغ افراد خبره‌ای که در دانشگاه‌های دورافتاده هستند نیز برود. او ادامه می‌دهد: در این راستا، سامانه‌ای درست شد و اطلاعات تمام افراد علمی از دانشگاه‌ها و بخش خصوصی فعال در این سامانه به‌عنوان بانک اطلاعاتی وارد شد تا کار متناسب با توانمندی‌ها و زیرساخت‌ها واگذار شود. نوری علاوه‌بر کمبود استقبال از انجام کار تیمی در دانشگاه‌های کشور، به اشکال دیگری نیز در سیستم دانشگاهی اشاره کرده و می‌گوید: پولی که برای انجام پژوهش در اختیار دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد، باید در چرخه پژوهش شامل استاد، دانشجو، مواد، تجهیزات و... هزینه شود و نه در جاهای دیگر. طبق محاسباتی که سال‌ها پیش کردم، برای هریک میلیارد تومان بودجه پژوهشی، حداقل ۱۰ نفر دانشجو را می‌توان سر کار گذاشت؛ نه سر کار گذاشت. ایشان به وجود دستورالعملی که سال‌ها پیش در وزارت نفت تهیه و ابلاغ شد، اشاره کرد که در آن متناسب با مقطع ارشد یا دکترا، درصدی از مبلغ اختصاص‌یافته به دانشجو و استادان پرداخت می‌شد. به گفته او، اگر این ۹ دانشگاه مادر تخصصی توفیق مطلوبی در حل معضلات صنعت نداشته‌اند، صرفا نباید آن را ناشی از ضعف در مقررات و دستورالعمل‌ها دانست؛ بلکه باید آن را در اجرا و نظارت جست‌وجو کرد. نوری تأکید می‌کند وزارت نفت به‌اصطلاح هم پول را می‌دهد و هم چوب را می‌خورد؛ البته باید دستورالعمل‌ها را به‌روزرسانی می‌کرد. ایشان در نهایت راه چاره انجام کار پژوهشی برد - برد را در تبدیل‌شدن «من به ما» دانست و این امکان‌پذیر نیست، مگر با رفتن به سوی همدلی، شبکه‌سازی و مدیریت با مؤلفه‌های رهبری؛ زیرا مدیریت، خوب کارکردن است و رهبری کار خوب‌کردن است.

لغو قراردادهای بخش خصوصی

علی بختیار، نماینده گلپایگان و خوانسار در مجلس شورای اسلامی، نیز درباره دلیل اعتراض بخش خصوصی به سیاست‌های وزارت نفت به «شرق» می‌گوید: فعالان بخش خصوصی از دو سال قبل به این سیاست‌ها معترض بودند.

ادامه در صفحه ۷

خبر

جلسه ۳ قوه برای پرداخت ۱۰ هزار سپرده بالای ۲۰۰ میلیون کاسپین

● نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی از جلسه نمایندگان سه قوه برای پرداخت ۱۰ هزار سپرده بالای ۲۰۰ میلیون در مؤسسه کاسپین خبر داد و گفت: نباید سعی کرد تنش‌های اجتماعی و سیاسی در جامعه ایجاد شود. به گزارش تسنیم، مسعود پزشکیان در تشریح آخرین نشست نمایندگان سران سه قوه برای بررسی آخرین وضعیت سپرده‌گذاران کاسپین گفت: آخرین نشست برای بررسی وضعیت سپرده‌گذاران روز چهارشنبه با حضور وزیر اطلاعات، وزیر کشور، رئیس‌کل بانک مرکزی و نهاوندیان برگزار شد. نایب‌رئیس مجلس شورای اسلامی، با بیان اینکه قرار بود تا پایان آذرماه تا سقف صد میلیون تومان به سپرده‌گذاران مؤسسات مالی و اعتباری همانند افضل‌توس و... و سقف ۲۰۰ میلیون تومان به سپرده‌گذاران کاسپین پرداخت شود، افزود: نزدیک به دو تا سه هزار میلیارد تومان به سپرده‌گذاران این مؤسسات پرداخت شده که برخی از این افراد سپرده‌های خود را در بانک‌های عامل نگه داشته و برخی سپرده خود را برداشت کرده‌اند که این نزدیک به ۹۸ درصد تمامی سپرده‌گذاران را پوشش می‌دهد و مابقی نیز افرادی هستند که خودشان اقدام نکرده‌اند. وی ادامه داد: البته برخی سپرده‌گذاران شکایت‌هایی مبنی بر اینکه بانک عاملی سپرده را نمی‌دهد یا ضعیف پرداخت می‌کند، با نمایندگان خود مطرح کرده‌اند که دستور داده شد این موضوع پیگیری شود و با بانک‌هایی که سپرده را پرداخت نمی‌کنند برخورد شود، چراکه ردیف اعتباری وجود دارد اما دلیل اینکه پرداخت نشده باید مشخص شود و بانک باید پاسخ‌گو باشد. نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی با ابراز اینکه در آخرین جلسه نیز مقرر شد تیمی تشکیل شود که پاسخ‌گوی مردم باشد، یادآور شد: مقرر شد روی نحوه تشکیل این تیم فکر شود چراکه سپرده‌گذاران در شهرهای مختلف پراکنده هستند، بنابراین باید فردی در هر شهرستان صحبت‌های سپرده‌گذاران را بشنود و این صحبت‌ها را به تهران منتقل کند تا جمع‌بندی شود و اگر نیاز است در جلسات سران قوا مداخله توسط سه قوه انجام شود. وی با انتقاد از بیان اعتراضات از طریق شماره تلفن افزود: این نوع پاسخ‌گویی صحیح نیست، بنابراین باید محل‌هایی وجود داشته باشد که به شکایات و ابهامات سپرده‌گذاران پاسخ دهد.

آنلاین
با آپ بیمه منازل مسکونی بخرید!
آتش‌سوزی، سیل، زلزله و...
app.733.ir
آسان پرداخت
ASAN PARDAKHT

مدیران محترم
برگزاری تورهای هدفمند، بازدید از کارخانجات و صنایع
شرکت در نمایشگاه‌ها و کنفرانس‌ها
برگزاری تورهای علمی، فرهنگی و اقتصادی
ملاقات با مدیران شرکت‌ها
انجام امور مرتبط و تسهیلات جهت عقد قراردادها
از اهداف و توانمندی‌های مجموعه فطرس جهت کمک به کسب و کار شماست.
عمان ژاپن کره‌جنوبی
فطرس
دفتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی
• صدور بلیط‌های داخلی و خارجی • رزرواسیون هتل • میزبانی از مهمانان خارجی شما و اخذ ویزای ایران
آژانس هواپیمایی فطرس برگزار کننده تورهای تخصصی، نمایشگاهی، صنعتی، پزشکی، اقتصادی و فرهنگی
FOTROS.TRAVEL
اخذ ویزای عمان، ژاپن و کره‌جنوبی
حضور مشاوران ما در مجموعه شما، در هر نقطه‌ای از ایران
۸۸۸ ۹۹ ۱۱۱